

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені І. І. МЕЧНИКОВА
ФАКУЛЬТЕТ РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА ФРАНЦУЗЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Князян М. О.

**ПІДГОТОВКА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ З
«МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ
У ВИЩІЙ ШКОЛІ» ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ДРУГОГО
(МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ**

Методичні рекомендації
для спеціальності 035 «Філологія», спеціалізацій
035.041 Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська;
035.043 Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – німецька;
035.051 Романські мови та літератури (переклад включно),
перша – іспанська;
035.055 Романські мови та літератури (переклад включно),
перша – французька

ОДЕСА
Видавець Букаєв Вадим Вікторович
2023

УДК 378.147
К37

Автор:

М. О. Князян, д. пед. н., проф. кафедри французької філології ОНУ імені І. І. Мечникова

Рецензенти:

А. В. Млинчик, канд. філол. н., доц. кафедри французької філології ОНУ імені І. І. Мечникова;

О. В. Хромченко, канд. пед. н., доц. кафедри граматики англійської мови ОНУ імені І. І. Мечникова

*Рекомендовано до друку вченою радою
факультету романо-германської філології Одеського національного
університету імені І. І. Мечникова
Протокол № 10 від 08 червня 2023 року*

К37

Князян М. О. Підготовка кваліфікаційної роботи з «Методики викладання іноземних мов у вищій школі» для здобувачів другого (магістерського) рівня : методичні рекомендації для спеціальності 035 «Філологія», спеціалізацій 035.041 Германські мови і літератури (переклад включно), перша – англійська, 035.043 Германські мови і літератури (переклад включно), перша – німецька, 035.051 Романські мови і літератури (переклад включно), перша – іспанська, 035.055 Романські мови і літератури (переклад включно), перша – французька). Одеса : видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2023. 24 с.

У методичних рекомендаціях подано завдання із самостійної роботи, яку здобувачі вищої освіти другого (магістерського) рівня мають виконати в процесі науково-дослідницької діяльності з «Методики викладання іноземної мови у вищій школі». Метою методичних рекомендацій є сформувати у здобувачів вищої освіти знання про сучасні наукові методи, здатність до проектування та реалізації дослідження, розробки та впровадження інновацій, оформлення наукового тексту та презентації спільноті набутих результатів.

У методичних рекомендаціях розкривається категоріальний апарат наукової роботи у сфері методики викладання іноземних мов, подано список літератури, яка допоможе здобувачам вищої освіти у виконанні наукового дослідження. Для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня, викладачів-науковців.

УДК 378.937

© М.О. Князян, 2023.

© Видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2023

ЗМІСТ

Передмова.....	4
Розділ 1. Визначення концептуального підґрунтя науково-дослідницької діяльності.....	6
1.1. Визначення наукового апарату дослідження.....	6
1.2. Накопичення та обробка теоретичного матеріалу з досліджуваної проблеми.....	9
Розділ 2. Проведення експериментального дослідження.....	12
2.1. Збір фактичного матеріалу.....	12
2.2. Написання практичної частини роботи.....	13
2.3. Узагальнення експериментальних даних.....	15
Розділ 3. Оформлення результатів наукового пошуку та підготовка до публічного захисту.....	16
3.1. Оформлення роботи.....	16
3.2. Перевірка на плагіат.....	17
3.3. Підготовка до публічного захисту.....	18
Список рекомендованої літератури.....	19
Додатки.....	20

Передмова

Пріоритетним завданням вищої освіти в Україні є підготовка конкурентоспроможних професіоналів, котрі володіють іноземними мовами, мають змогу гідно представляти нашу країну в соціальних, економічних, культурних проєктах на міжнародному рівні, характеризуються як активні, творчі, ерудовані особистості. Реалізація цього завдання актуалізує необхідність професійної підготовки магістрів філології з широким спектром можливостей працевлаштування як філолога, лінгвіста, перекладача, так і викладача університетів, готового до розв'язання складних проблем у професійній діяльності. Це, в свою чергу, передбачає здатність до проведення досліджень, розробку та впровадження інновацій у діяльності, спрямованій на ефективне викладання французької, англійської мов у закладах вищої освіти.

Кваліфікаційна магістерська робота відіграє неабияку роль у професійній підготовці майбутніх магістрів, є завершальним етапом у теоретичному й практичному навчанні студентів. Передбачається дослідження наукової проблеми з отриманням об'єктивно нових знань, до того ж збагачується індивідуальний науковий фонд здобувачів вищої освіти, набутий під час навчання, а також його систематизація, узагальнення. Відбувається формування методів наукового пошуку, їх актуалізація у процесі розв'язання практичних завдань. Здобувачі вищої освіти другого (магістерського) рівня опановують уміннями самоаналізу результатів дослідницької діяльності, самоконтролю та самокорекції, у них розвивається аналітичне, критичне, абстрактне мислення. Кваліфікаційна магістерська робота здійснюється студентами протягом усього періоду навчання в магістратурі, вона має на меті забезпечення контролю сформованості дослідницьких умінь, теоретичних і практичних знань здобувачів вищої освіти, активізує їхню загальну та професійну ерудицію, вияв інноваційних ідей, творчого підходу до вирішення проблеми дослідження, досягнення його мети та завдань.

Мета методичних рекомендацій полягає в організації дослідницької діяльності здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня у сфері методики викладання іноземних мов з метою отримання ними об'єктивно нових знань у цій галузі, генерації інновацій, їх апробації та впровадження в освітній процес закладів вищої освіти. Завданням методичних рекомендацій є формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань про методи наукового дослідження, здатності до його проєктування, втілення, оформлення наукового тексту та представлення набутих результатів як професійній спільноті, так і широкому загалу.

Відповідно до стандарту вищої освіти за спеціальністю 035 «Філологія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти процес виконання дослідницької діяльності з методики викладання іноземних мов покликаний сформулювати й актуалізувати елементи компетентностей, як-от: інтегральної (здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або

здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог), загальних (ЗК): ЗК01. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; ЗК03. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел; ЗК04. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми; ЗК06. Здатність спілкуватися іноземною мовою; ЗК09. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації; ЗК11. Здатність проведення досліджень на належному рівні; спеціальних (СК): СК03. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки; СК05. Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.

До того ж у процесі та в результаті виконання наукового дослідження досягаються програмні результати навчання (ПР): ПР 03. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі; ПР 04. Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування; ПР 11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних; ПР 12. Дотримуватися правил академічної доброчесності; ПР 15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу; ПР 16. Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог; ПР 17. Планувати, організувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі.

Студентам пропонується зробити індивідуальні завдання, повне виконання яких приводить до системного, послідовного дослідження з проблем методики викладання іноземних мов. До кожного індивідуального завдання додаються базові положення, які містять основну інформацію, необхідну для виконання завдання, та забезпечують послідовність дій здобувача вищої освіти.

У «Додатках» подано таблицю розподілення годин на самостійну роботу за кожною темою (Додаток А), розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти за виконання індивідуальних завдань (Додаток Б), та шкалу оцінювання (Додаток В).

Розділ 1. Визначення концептуального підґрунтя науково-дослідницької діяльності

1.1. Визначення наукового апарату дослідження

Науковий апарат дослідження віддзеркалює актуальність вивчення проблеми, його предмет, об'єкт, мету, завдання, наукові методи, що дозволяють системно досягти заявленої мети та вирішити завдання. Задля успішного окреслення апарату наукового пошуку, пропонуємо впровадити індивідуальні завдання, виконання яких дозволить послідовно викласти власні підходи, бачення вирішення обраної проблеми:

- проаналізувати актуальність проблеми;
- сформулювати об'єкт, предмет;
- сформулювати мету, завдання дослідження;
- проаналізувати методи наукового пошуку у галузі методики викладання іноземної мови, обрати ті, що відповідають меті та завданням дослідження;
- розробити план проведення дослідження.

Індивідуальне завдання 1: проаналізувати актуальність проблеми.

Базові положення:

Актуальність дослідження відображає пріоритетність вивчення певної проблеми, що є значущою для розвитку наукової галузі та вимагає впровадження інновацій у практичну діяльність. Насамперед актуальність наукового пошуку пов'язується з важливими вимогами, представленими в офіційних документах (Закони України, стратегії розвитку держави, регіону, державні програми тощо). Не менш важливим є й висвітлення соціальної значимості проблеми (нові виклики, реалії, соціальні умови, що визначають дослідження певного феномена, явища).

Після цього у визначенні актуальності має значення висвітлення того, як досліджувалася проблема в наукових джерелах, якими є напрями її вивчення (теоретичний базис, історичні аспекти, сучасні підходи та методичний інструментарій їх реалізації).

Не менш важливим є визначення суперечностей, котрі склалися в педагогічній науці та які вимагають дослідження різних аспектів висунутої проблеми. Насамперед відносимо до протиріч пріоритетність вирішення проблеми для вищої освіти України та недостатній рівень її наукової розробки, що дозволило б розширити межі розуміння та інтерпретації обраної проблеми; наявність нагальної потреби у вирішенні завдань навчання іноземних мов та відсутністю ефективних методів і методичних прийомів забезпечення цього процесу.

Далі у кваліфікаційній роботі зазначається, що актуальність, недостатнє висвітлення проблеми в наукових джерелах, необхідність вирішення заявлених протиріч зумовили вибір теми дослідження.

Дослідження виконується в руслі пошукової діяльності певного структурного відділення факультету, отже необхідно вказати зв'язок роботи з науковою темою відповідної кафедри.

Індивідуальне завдання 2: сформулювати об'єкт, предмет дослідження.

Базові положення:

Об'єкт дослідження є явищем у дійсності, яке породжує певну проблемну ситуацію. Об'єкт дослідження завжди виступає як щось реально існуюче. Це будь-яка сукупність властивостей дійсності, котрі існують об'єктивно, незалежно від дослідника.

Предмет дослідження є обмеженою часткою об'єкта, тим, що безпосередньо вивчається з певною метою.

Об'єкт і предмет дослідження взаємодіють та співвідносяться як загальне і часткове. Якщо об'єкт відображає реальний процес у системі вищої освіти, то предмет дослідження являє собою те, що відшукується, визначається. Саме на нього спрямована основна увага дослідника, оскільки предмет дослідження визначає тему наукової праці, яка окреслюється на титульному аркуші як її назва.

У предмет дослідження закладаються лише ті елементи об'єкта, які підлягають вивченню в науковій роботі. Окреслення предмета означає обмеження рамок пошуку та висвітлення пропозиції автора.

Індивідуальне завдання 3: сформулювати мету, завдання дослідження.

Базові положення:

Мета дослідження є передбаченням кінцевого результату наукового пошуку, того, для чого було визначено предмет дослідження. При визначенні мети кваліфікаційної роботи здобувачу вищої освіти необхідно відповісти на такі запитання: в чому полягає сутність досліджуваної проблеми? На що саме потрібно дати аргументовану відповідь? Чи в моїх силах в ході наукової праці здобути необхідні факти для висвітлення сутності досліджуваної проблеми? Таким чином виокремлюється основна прогалина в теорії питання, дослідження якого і стає метою дослідження.

Завдання дослідження конкретизують мету з урахуванням предмета, особливостей досліджуваної наукової проблеми. Вони мають містити висвітлення сутності ключового поняття дослідження (діяльності, компетентності, готовності, підготовленості, якостей, здатності особистості тощо); його структури; уточнення критеріїв та показників для діагностики рівня

його сформованості; розробку та апробацію педагогічних умов (або технології, педагогічної моделі тощо).

Індивідуальне завдання 4: проаналізувати методи наукового пошуку у галузі методики викладання іноземної мови, обрати ті, що відповідають меті та завданням дослідження.

Базові положення:

Методом дослідження є спосіб розв'язання завдань наукового пошуку. Методи класифікуються на теоретичні, емпіричні та методи математичної статистики:

– *теоретичні:* системний аналіз та узагальнення результатів соціологічних, психологічних, педагогічних досліджень, вивчення офіційних документів закладів вищої освіти та навчально-методичних матеріалів з метою розкриття сутності ключового поняття дослідження та пов'язаних з ним понять (як правило актуалізуються при написанні підрозділів 1.1 (висвітлення сутності провідного поняття дослідження), 1.2 (характеристика структури поняття), 1.3 (обґрунтування педагогічних умов / технології / педагогічної моделі / системи методів формування певної діяльності / здатності / готовності / якостей тощо));

– *емпіричні:* педагогічне спостереження, бесіди, анкетування, інтерв'ювання, тестування, методи експертних оцінок і самооцінок, аналіз результатів навчальної діяльності здобувачів вищої освіти, що спрямовані на виявлення рівня сформованості компонентів певної здатності, педагогічний експеримент (констатувальний, формувальний, контрольний) для виявлення результативності проведеної роботи (застосовуються в процесі підготовки підрозділів 2.1 (обґрунтування критеріїв та показників сформованості досліджуваного явища), 2.2 (діагностування та описання наявного рівня сформованості того, що досліджується, в ході констатувального експерименту), 2.3 (розкриття інструментарію впровадження педагогічних умов / технології / системи методів та методичних прийомів / педагогічної моделі), 2.4 (діагностування та характеристика динаміки рівнів сформованості того, що вивчається, в ході контрольного експерименту));

– *статистичні:* аналіз матеріалів експериментальної роботи з використанням методів математичної статистики та їх інтерпретація для встановлення достовірності й репрезентативності набутих результатів.

Індивідуальне завдання 5: розробити план проведення дослідження.

Базові положення:

План проведення дослідження передбачає послідовність дій задля послідовної організації наукового пошуку з виконання всіх заявлених завдань та досягнення мети. У кваліфікаційній роботі магістра обов'язково мають бути

репрезентовані такі складові плану:

- вступ (де подано науковий апарат дослідження, його предмет, об'єкт, мету, завдання, методи);
- розділ 1 (який передбачає аналіз наукових джерел з метою розкриття підходів до висвітлення основного поняття дослідження, його компонентів, шляхів його кращого забезпечення в педагогічній практиці);
- висновки до розділу 1;
- розділ 2 (котрий спрямовує на виявлення вихідної бази діагностування рівня сформованості досліджуваного явища, а саме уточнення критеріїв та показників оцінювання, на основі чого будуть сформовані рівні сформованості; впровадження емпіричних методів та характеристика результатів констатувального етапу експерименту; виклад прийомів, засобів упровадження педагогічних умов / технології / педагогічної моделі; повторне впровадження емпіричних методів та характеристика результатів контрольного етапу експерименту; статистичний аналіз отриманих даних);
- висновки до розділу 2;
- загальні висновки;
- список використаних джерел;
- додатки.

1.2. Накопичення та обробка теоретичного матеріалу з досліджуваної проблеми

Накопичення та обробка теоретичного матеріалу з досліджуваної проблеми орієнтує на розробку власного каталогу наукових праць, глибокий аналіз науково-теоретичних джерел з досліджуваної проблеми; вибір необхідної інформації, її конспектування, анотування, складання резюме, підбір цитат. До того ж здійснюється вивчення нормативної, інструктивно-методичної, а також навчальної документації. На основі опрацьованих джерел відбувається написання теоретичної частини дослідження з її наступним корегуванням та внесенням змін до теоретичної частини.

Індивідуальне завдання 6: укласти власний каталог наукових праць

Базові положення:

Виконуюче це завдання, здобувачі вищої освіти опрацьовують наукові джерела за темою дослідження, обирають ті з них, що містять інформацію про сутність понять, дотичних до висвітлених у магістерській роботі, їхні компоненти, функції, характеристики, методи їх формування, отримані в педагогічній науці емпіричні дані. Як правило, для створення власного каталогу праць використовується оглядове читання задля загального ознайомлення з науковим текстом.

Індивідуальне завдання 7: проаналізувати науково-теоретичні джерела з досліджуваної проблеми.

Має сенс проаналізувати й обрати джерела, у яких якнайповніше розкриваються питання відповідно до завдань дослідження.

Індивідуальне завдання 8: вибрати необхідну інформацію, законспектувати її, зробити анотації наукових праць, резюме, підібрати цитати.

Базові положення:

На основі проведеного аналізу джерел має місце вибір та фіксація наукової інформації. Ця фіксація відбувається у вигляді конспектування, написання анотації, резюме, підбору цитат для тексту магістерської роботи.

Конспектування є способом докладного викладу змісту матеріалу через складання детальних записів, основу чого складає виокремлення ключових ідей публікації. Особливого значення набуває визначення та запис найбільш цінного для власного наукового пошуку. Конспект, який має бути змістовним і коротким, синтезовано репрезентує інформацію, включаючи також і власні міркування, самостійні спостереження й зауваження. Як правило, конспект складається своїми словами з використанням скорочень на основі вдумливого аналізу прочитаного. Розрізняють три типи конспектів: *текстуальний, вільний та змішаний*. Під час написання *текстуального конспекту* необхідно знайти в джерелі дослівну відповідь на запитання, яке цікавить дослідника. *Вільний конспект* вимагає відображення думки автора своїми словами, виключаючи другорядне, зупиняючись тільки на основних фактах. При *змішаному конспектуванні* вільний виклад матеріалу поєднується з цитуванням.

Написання анотації передбачає передавання стислому змісту будь-якого джерела шляхом короткого запису його загального змісту. Суть анотування полягає в тому, що воно надає можливість зрозуміти, чи є доцільним більш детальне ознайомлення з матеріалом статті чи монографії. Анотації допомагають швидко відновити в пам'яті зміст наукового джерела.

Складання резюме орієнтує на написання короткого висновку з прочитаної наукової праці, що також допомагає швидко пригадати основні положення, ідеї автора.

Аргументація суджень здобувача вищої освіти підкріплюється цитатами, які є дослівними виписками висловлювань або фактичних даних з будь-якого джерела інформації. До цитат не вносяться зміни, до того ж вони оформлюються розділовими знаками так, як і пряма мова.

Індивідуальне завдання 9: дослідити нормативну, інструктивно-методичну, навчальну документацію певного закладу вищої освіти.

Базові положення:

Наукові дослідження в галузі методики викладання іноземних мов вимагають проведення аналізу тієї документації, котра регламентує процеси викладання іноземних мов, взаємодію між науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти, контроль досягнутих результатів тощо (до них відносимо й положення про організацію освітнього процесу, про проведення контролю, зарахування результатів, отриманих у неформальній освіті та протягом академічної мобільності, вирішення конфліктних ситуацій, кодекс академічної доброчесності та інші).

Не менш важливим є й вивчення того, які навчальні матеріали використовують викладачі, щоб сформувати мовні знання та вміння у всіх видах мовленнєвої діяльності (навчальні плани, навчальні робочі плани, робочі програми, сила буси, підручники, навчальні посібники, методичні рекомендації та вказівки).

Індивідуальне завдання 10: написати теоретичну частину дослідження.

Базові положення:

Написання здобувачем вищої освіти теоретичної частини кваліфікаційної роботи є чи не найбільш відповідальним та складним завданням, оскільки на основі опрацьованих джерел вимагає чіткого, логічно послідовного аналізу наукових позицій, їх порівняння, характеристику, висловлення свого розуміння, формулювання авторського бачення вирішення проблеми, висунення власного варіанту розуміння ключових понять дослідження, визначення його структури. Кожне вибране студентом положення має бути проаналізоване з позиції тієї проблеми, яка закладена в основу наукового пошуку, його власні судження мають бути аргументовані з використанням цитування, наведення фактів. Аналіз різних позицій має бути структурований в логічне ціле, наприкінці підрозділу формулюється висновок.

Окреме місце займає підрозділ, присвячений обґрунтуванню необхідності впровадження певної системи методів, прийомів, педагогічних умов або технології. Кожне судження здобувача вищої освіти має базуватися на ґрунтовному аналізі наукових підходів, конкретних поглядів учених; доречним є й проведення емпіричного дослідження з метою виявлення доцільності та ієрархії педагогічних умов або порядку впровадження методичних прийомів.

На базі аргументованого аналізу наукових положень студент доходить висновку про педагогічний сенс реалізації в освітньому процесі системи методів та прийомів, при цьому зазначає послідовність їх упровадження.

Індивідуальне завдання 11: відкоригувати теоретичну частину дослідження, внести необхідні зміни.

Здобувач вищої освіти уважно, з позиції критика вдумливо перечитує першу частину кваліфікаційної роботи, вносить корективи, наводить додаткові аргументи або приклади.

Висновки за першим розділом концентрують висвітлення основного поняття, його компонентів, функцій, методів та прийомів його формування.

Розділ 2. Проведення експериментального дослідження

2.1. Збір фактичного матеріалу

Збір фактичного матеріалу передбачає проведення емпіричного дослідження, а саме спостереження, бесід, інтерв'ювання, анкетування, тестування, експертної оцінки. Ці методи є основою констатувального етапу експерименту.

Індивідуальне завдання 12: провести спостереження, бесіди, інтерв'ювання, анкетування, тестування, експертну оцінку, констатувальний етап експериментальної роботи.

Базові положення:

Має сенс розкрити критерії та показники діагностики явища, котре досліджується. Критерій є основою визначення, оцінювання досліджуваного об'єкта (наприклад, мотиваційний критерій), а показник є конкретним свідченням, доказом про щось (характер вияву інтересу до навчання: виявляється завжди, час від часу, не виявляється). Дійти висновку, що досліджуваний об'єкт або явище сформоване або ні відповідно до визначених критеріїв та показників є можливим із застосуванням емпіричних методів наукового пошуку: спостереження, бесіди, інтерв'ювання, анкетування, тестування, експертної оцінки.

Спостереження передбачає проведення дослідником без його прямого втручання планомірного уважного аналізу та оцінки діяльності, поведінки, спілкування, особистісних якостей студентів бакалавріату.

Бесіда організовується як діалог між дослідником та студентом з метою виявлення його особистісних утворень, характеристик, здатностей.

Інтерв'ювання є розмовою за заздалегідь розробленим планом (може відбуватися з використанням аудіо або відео запису) задля діагностування рівня сформованості досліджуваного явища.

Анкетування є таким методом діагностики, який спрямований на отримання даних шляхом письмових відповідей на запитання (відкритого або закритого характеру), поданих в заздалегідь підготовлених бланках – анкетах.

Тестування має на меті контроль рівня сформованості компонентів досліджуваного явища з використанням розроблених тестів.

Експертна оцінка передбачає надання оцінки певним набутим

утворенням, діям, здібностям, якостям особистості в ракурсі проблеми, яка досліджується.

Констатувальний етап експериментальної роботи орієнтує на виявлення рівня сформованості досліджуваного явища з використанням окреслених вище методів.

2.2. Написання практичної частини роботи

Написання практичної частини роботи націлює на опрацювання отриманих даних, їх відбір, аналіз, порівняння, класифікацію, систематизацію групування, виявлення закономірностей. Відбувається розробка та апробація педагогічної технології / педагогічних умов та відповідного методичного інструментарію підвищення ефективності формування мовних знань та мовленнєвих умінь студентів. Проводиться контрольний етап експерименту, після чого має місце корегування дослідження. Окрім цього здійснюється також якісно-кількісний аналіз результатів дослідження.

Індивідуальне завдання 13: опрацювати набуту інформацію, а саме здійснити відбір та аналіз матеріалу, порівняння, класифікацію, систематизацію отриманих даних, групування спостережень.

Базові положення:

Опрацювання отриманих матеріалів вимагає проведення відбору та аналізу набутих даних, їх порівняння між собою, класифікацію (розподіл явищ або понять на групи за спільними властивостями).

Систематизація передбачає планомірне розташування отриманих експериментальних даних відповідно до їхнього взаємозв'язку.

Групування спостережень націлює на об'єднання респондентів (їхніх відповідей) у певні групи за результатами анкетування, тестування, експертної оцінки, бесід та інтерв'ю.

Індивідуальне завдання 14: виявити закономірності досліджуваного феномена крізь призму різних наук.

Базові положення:

Проведений аналіз набутих емпіричних матеріалів актуалізує необхідність виявлення певних закономірностей розвитку явища крізь призму психології, педагогіки, лінгводидактики, методики викладання іноземної мови. Наприклад, маємо зробити висновки, чому склалася така, а не інша ситуація, з оволодінням здобувачами вищої освіти першого (бакалаврського) рівня мовними знаннями та мовленнєвими вміннями, розвитком особистісних якостей, формуванням компетентностей.

Індивідуальне завдання 15: розробити етапи формувального експерименту з апробації педагогічної технології / педагогічних умов та відповідного методичного інструментарію підвищення ефективності формування мовних знань та мовленнєвих умінь у закладах вищої освіти.

Базові положення:

Формувальний експеримент передбачає впровадження розроблених педагогічних умов, технології, методів та методичних прийомів у освітній процес. Він проводиться послідовно: від більш легких видів навчально-пізнавальної діяльності до більш складних, щоб системно сформувати необхідні знання, вміння та компетентності. Інструментарієм формувального експерименту можуть виступати розроблені магістрантом інновації з використанням цифрових технологій: нові вправи, методи проблемного навчання, творчі завдання, професійні ігри, навчально-дослідницька діяльність, самостійна робота тощо. Усі запровадження методи та прийоми мають позитивно впливати на динаміку оволодіння іноземною мовою.

Індивідуальне завдання 16: провести контрольний етап експериментальної роботи.

Базові положення:

Контрольний етап має метою повторне проведення діагностики з використанням емпіричних методів (наприклад, інтерв'ювання, анкетування, тестування, експертної оцінки тощо) для вияву динаміки рівнів сформованості досліджуваного явища.

Індивідуальне завдання 17: перевірити та відкоригувати дослідження.

Базові положення:

Перевірка проведеного експериментального дослідження передбачає його уважне прочитання, аналіз на предмет коректності подання та характеристики зібраних даних, повноти викладу інноваційних методів формувального експерименту. Здійснюється корекція, вносяться правки у текст дослідження.

Індивідуальне завдання 18: здійснити якісно-кількісний аналіз отриманих результатів.

Базові положення:

Якісно-кількісний аналіз орієнтує здобувачів вищої освіти на вичерпну характеристику як наявних числових результатів, так і фактів, котрі

спричинили динаміку рівнів (позитивну, негативну) сформованості досліджуваного явища. Проводиться порівняння того, що було отримане на етапі констатувального експерименту, з тими результатами, котрі дослідник одержав у ході контрольного етапу експериментальної роботи.

2.3. Узагальнення експериментальних даних

Узагальнення експериментальних даних передбачає також характеристику нової якості, оцінку відповідності отриманих результатів меті дослідження. Важливим є визначення перспектив дослідження, прогнозування можливих варіантів розвитку досліджуваних явищ.

Індивідуальне завдання 19: узагальнити отримані результати.

Базові положення:

Здобувач вищої освіти здійснює узагальнення отриманих результатів, він синтезовано представляє те основне, чого набув у ході наукового пошуку, формулює ємкі, концентровані, логічно послідовні висновки.

Індивідуальне завдання 20: схарактеризувати нову, раніше невідому якість.

Базові положення:

Найважливішим етапом дослідницької діяльності є характеристика тих нових якостей, котрі були отримані здобувачем вищої освіти. Наприклад, він описує авторські інноваційні методичні прийоми, що спричинили високий рівень оволодіння аудіюванням, говорінням, читанням, письмом, компетентностями (загальними, спеціальними), широкою системою міцних мовних знань тощо.

Індивідуальне завдання 21: оцінити ступінь відповідності отриманих результатів меті дослідження.

Базові положення:

Наприкінці проведення дослідження здобувач вищої освіти співвідносить той результат, який він отримав, з метою наукової діяльності, робить висновок, чи були вирішені завдання, чи було досягнуто мету.

Індивідуальне завдання 22: виявити перспективні напрями дослідження.

Базові положення:

Розвитку наукової галузі, якою є методика викладання іноземної мови, слугує визначення перспектив вивчення досліджуваних проблем, оскільки це визначає напрями наукової діяльності, зосереджує на конкретних проблемах практики викладання іноземної мови, котрі мають бути вирішенні найближчим часом.

Розділ 3. Оформлення результатів наукового пошуку та підготовка до публічного захисту

3.1. Оформлення роботи

Оформлення наукового тексту передбачає вичерпну характеристику та аргументацію всіх позицій автора, подання в тексті отриманих даних відповідно до сучасних вимог. Здобувач вищої освіти робить рубрикацію тексту за розділами та підрозділами, формулює висновки до кожного розділу, загальні висновки, унаочнює результати проведеного наукового пошуку у вигляді таблиць, рисунків. До того ж готує резюме дослідження іноземною мовою.

Індивідуальне завдання 23: зробити рубрикацію тексту за розділами та підрозділами.

Базові положення:

Рубрикація наукового тексту є його поділом на більш великі розділи відповідно до теоретичного й експериментального дослідження проблеми, а також на підрозділи згідно із завданнями наукового пошуку. До того ж мають бути представлені вступ, висновки, список джерел та додатки.

Індивідуальне завдання 24: оформити науковий текст з повним обґрунтуванням концепції автора та отриманих матеріалів відповідно до сучасних вимог.

Базові положення:

Наукове дослідження має бути оформлене як текст згідно з орфографічними, граматичними правилами, нормами вживання лексичних одиниць, стилістично різноманітно з урахуванням особливостей саме наукового стилю. Текст має бути ясным, точним, ємним, стислим, всі положення бути викладеними логічно послідовно.

Індивідуальне завдання 25: сформулювати висновки до кожного розділу, загальні висновки

Базові положення:

Автор кваліфікаційної роботи формулює висновки до кожного розділу (якщо він не зробив це на попередніх етапах) та загальні висновки, кожний пункт яких має відповідати визначеному завданню дослідження.

Індивідуальне завдання 26: унаочнити результати дослідження у вигляді таблиць, рисунків.

Базові положення:

Систематизації висновків та рекомендацій дослідження слугують різні засоби унаочнення: таблиці, рисунки. Так, таблиці репрезентують результати констатувального й контрольного етапів експерименту, рисунки допомагають представити стисло авторську концепцію, в якій відобразити мету (очікуваний результат), компоненти ключового поняття, критерії та показники його діагностики, педагогічні умови (або етапи технології), методичні прийоми для кожної педагогічної умови (або методи для кожного етапу впровадження технології), систему методів з поетапністю застосування видів навчально-пізнавальної діяльності, вправ, завдань тощо. Має сенс розробити графіки, гістограми динаміки рівнів сформованості досліджуваного явища.

Індивідуальне завдання 27: підготувати резюме дослідження іноземною мовою.

Базові положення:

Резюме передбачає стислий виклад іноземною мовою основних результатів дослідницької діяльності. Є доцільним орієнтуватися здобувачам вищої освіти на інформацію, подану у вступі та у загальних висновках, що дозволить синтезовано представити основні тези дослідження.

3.2. Перевірка на плагіат

Здобувач вищої освіти бере участь у заходах з перевірки кваліфікаційної роботи на академічний плагіат; у випадку необхідності подає апеляцію.

Індивідуальне завдання 28: здійснити заходи з перевірки кваліфікаційної роботи на академічний плагіат; подати апеляцію у випадку необхідності.

Базові положення:

Перевірка на плагіат є невід'ємною умовою забезпечення академічної доброчесності, впевненості наукової спільноти у оригінальності дослідження та його висновків, інноваційності розроблених та апробованих студентом методів та методичних прийомів, педагогічних умов або технології. Здобувач вищої освіти має підготувати заяву в бібліотеку ОНУ імені І. І. Мечникова з проханням перевірити його кваліфікаційну роботу й повний текст дослідження.

3.3. Підготовка до публічного захисту

Має місце підготовка наукової доповіді про результати проведеного дослідження, розробляється PowerPoint презентація, наочний матеріал (рисунок, схеми, буклети та інше).

Індивідуальне завдання 29: підготувати наукову доповідь про результати проведеного дослідження, PowerPoint презентацію, наочний матеріал (рисунок, схеми, буклети тощо).

Базові положення:

Наукова доповідь, яку заслухують та проаналізують на попередньому захисті кваліфікаційної роботи, потім – на її захисті, має стисло відображати всі основні результати проведеного дослідження, набуті результати, актуальність та перспективи дослідження заявленої проблеми. Здобувачам вищої освіти рекомендується зробити візуалізацію висновків дослідження: розробити PowerPoint презентацію, підготувати рисунок, схеми, буклети. Це допоможе краще осягнути основні позиції дослідження, виявити його практичну значущість та актуальність для сучасного стану методики викладання іноземної мови як науки.

Список рекомендованої літератури

1. Важинський С. Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень: навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.

2. Князян М. О. Науково-дослідницька діяльність студентів з методики навчання іноземних мов: навч. посіб. Одеса: «Астропринт», 2012. 52 с.

3. Князян М. О., Силантьєва В. І., Млинчик А. В. Дослідницька діяльність як метод формування у бакалаврів та магістрів філології готовності до застосування технологій мультимедіа. Актуальні питання у сучасній науці. (Серія «Історія та археологія», Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Державне управління», Серія «Техніка»). 2023. № 1(7). С. 386-396. [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-1\(7\)-386-396](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-1(7)-386-396)

4. Марінашвілі М. Д. Науково-дослідна робота студента-філолога: навч. посібник. Одеса: «Одеський національний університет імені І. І. Мечникова», 2015. 148 с.

5. Artemenko, O. Contents and specific research activity of future teacher of philology: results of the experimental training. ScienceRise: Pedagogical Education. 2017. 5(13), 8-12. <https://doi: 10.15587/2519-4984.2017.102440>

6. Knyazyan, M., Mushynska, N. The Formation of Translators' Research Competence at the Universities of Ukraine. The Journal of Teaching English for Specific and Academic Purposes. University of Niš, Republic of Serbia. 2019. Vol. 7, No 1. P. 85-94.

Електронні інформаційні ресурси

Наукова бібліотека ОНУ:

загальний електронний каталог НБ ОНУ: <http://lib.onu.edu.ua/elektronnyj-katalog/>

навчальні та методичні матеріали. Факультет романо-германської філології:

<http://lib.onu.edu.ua/rgf/>

Додатки

Додаток А

Терміни проведення самостійної роботи (у кількості годин)

№ з/п	Назва теми / види індивідуальних завдань	Кількість годин
		Очна / заочна форма
1	2	3
Змістовий модуль 1. Визначення концептуального підґрунтя науково-дослідницької діяльності		
1.	Тема 1. Визначення наукового апарату дослідження. Проаналізувати актуальність проблеми, сформулювати об'єкт, предмет, мету, завдання дослідження. Проаналізувати методи наукового пошуку у галузі методики викладання іноземної мови, обрати ті, що відповідають меті та завданням дослідження. Розробити план проведення дослідження.	6
2.	Тема 2. Накопичення та обробка теоретичного матеріалу з досліджуваної проблеми. Укласти власний каталог наукових праць. Проаналізувати науково-теоретичні джерела з досліджуваної проблеми; вибрати необхідну інформацію, законспектувати її, зробити анотації наукових праць, резюме, підібрати цитати. Дослідити нормативну, інструктивно-методичну, навчальну документацію певного закладу вищої освіти. Написати теоретичну частину дослідження. Відкоригувати її, внести необхідні зміни.	40
Разом за змістовим модулем 1		46
Змістовий модуль 2. Проведення експериментального дослідження		
3.	Тема 3. Збір фактичного матеріалу. Провести спостереження, бесіди, інтерв'ювання, анкетування, тестування, експертну оцінку; констатувальний етап експериментальної роботи.	40
4.	Тема 4. Написання практичної частини роботи. Опрацювати набуту інформацію, а саме здійснити відбір та аналіз матеріалу, порівняння, класифікацію, систематизацію отриманих даних, групування спостережень; виявити закономірності досліджуваного феномена. Розробити етапи формування експерименту (з методики викладання іноземної мови або зарубіжної літератури) з апробації педагогічної технології / педагогічних умов та відповідного методичного інструментарію підвищення ефективності формування мовних знань та мовленнєвих умінь, викладання зарубіжної літератури у закладах вищої освіти.	40

1	2	3
	Провести контрольний етап експериментальної роботи. Перевірити та відкоригувати дослідження, здійснити якісно-кількісний аналіз отриманих результатів.	
5.	Тема 5. Узагальнення експериментальних даних. Узагальнити отримані результати, схарактеризувати нову, раніше невідому якість. Оцінити ступінь відповідності отриманих результатів меті дослідження. Виявити перспективні напрями дослідження.	10
	Разом за змістовим модулем 2	90
Змістовий модуль 3. Оформлення результатів наукового пошуку та підготовка до публічного захисту		
6.	Тема 6. Оформлення роботи. Зробити рубрикацію тексту за розділами та підрозділами. Оформити науковий текст з повним обґрунтуванням концепції автора та отриманих матеріалів відповідно до сучасних вимог. Сформулювати висновки до кожного розділу, загальні висновки. Унаочнити результати дослідження у вигляді таблиць, рисунків. Підготувати резюме дослідження іноземною мовою.	30
7.	Тема 7. Перевірка на плагіат. Здійснити заходи з перевірки кваліфікаційної роботи на академічний плагіат. Подати апеляцію у випадку необхідності.	2
8.	Тема 8. Підготовка до публічного захисту Підготувати наукову доповідь про результати проведеного дослідження, PowerPoint презентацію, наочний матеріал (рисунки, схеми, буклети тощо).	12
	Разом за змістовим модулем 3	44
	Усього	180

Додаток Б

Критерії оцінювання індивідуальних завдань

За системою ОНУ імені І.І.Мечников а	Оцінка ECTS	За національ- ною шкалою	Визначення
1	2	3	4
90–100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти правильно й повно виконав завдання, виявляючи при цьому самостійність і творчий підхід.
85–89	B	добре	Здобувач вищої освіти достатньо правильно й повно виконав завдання, припустився однієї несуттєвої помилки, майже у всіх ситуаціях виявляючи самостійність і творчий підхід.
75–84	C		Здобувач вищої освіти припустився двох несуттєвих помилок, дотримуючись достатньої повноти, у багатьох ситуаціях виявляючи самостійність і творчий підхід.
70–74	D	задовільно	Здобувач вищої освіти припустився двох суттєвих помилок, завдання виконане недостатньо повно, у деяких ситуаціях виявляючи самостійність і творчий підхід.
60–69	E		Здобувач вищої освіти припустився трьох та більше суттєвих помилок, завдання виконане неповно, лише час від часу виявляючи самостійність і творчий підхід.
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	Здобувач вищої освіти продемонстрував лише деякі елементи завдання, самостійність і творчий підхід не виявляються.
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач вищої освіти не виконав завдання.

Додаток В

Критерії та шкала оцінювання

За системою ОНУ імені І.І.Мечников а	Оцінка ECTS	За національною шкалою	Визначення
1	2	3	4
90–100	A	Відмінно	Здобувач вищої освіти повно, ґрунтовно, самостійно розв'язав всі завдання дослідження, досягнув мету, аргументував всі наукові позиції, виявив інноваційність та творчість.
85–89	B	Добре	Здобувач вищої освіти повно та самостійно розв'язав всі завдання дослідження, досягнув мету, аргументував всі наукові позиції, виявив певні творчі ідеї.
75–84	C		Здобувач вищої освіти певною мірою та самостійно розв'язав всі завдання дослідження, досягнув мету, аргументував більшість наукових позицій.
70–74	D	Задовільно	Здобувач вищої освіти певною мірою та самостійно розв'язав всі завдання дослідження, досягнув мету, аргументував певну кількість наукових позицій.
60–69	E		Здобувач вищої освіти певною мірою та самостійно розв'язав більшість завдань дослідження, досягнув мету, частково аргументував певну кількість наукових позицій.
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	Здобувач вищої освіти певною мірою розв'язав частину завдань дослідження, частково досягнув мету, частково аргументував певну кількість наукових позицій.
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач вищої освіти не розв'язав всі завдання дослідження, не досягнув мету, не аргументував всі наукові позиції, не виявив інноваційність та творчість.

Навчальне видання

Князян Маріанна Олексіївна

Підготовка кваліфікаційної роботи з «Методики викладання іноземних мов у вищій школі» для здобувачів другого (магістерського) рівня методичні рекомендації для спеціальності 035 «Філологія», спеціалізацій 035.041 Германські мови і літератури (переклад включно), перша – англійська, 035.043 Германські мови і літератури (переклад включно), перша – німецька, 035.051 Романські мови і літератури (переклад включно), перша – іспанська, 035.055 Романські мови і літератури (переклад включно), перша – французька)

В авторській редакції

Підп. до друку 30.08.2023. Формат 60x84/16.

Ум.-друк. арк. 1,0. Наклад 100 пр.

Зам. № 125. Видавець Букаєв Вадим Вікторович

вул. Пантелеймонівська, 34, м. Одеса, 65012.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 2783 від 02.03.2007 р.

Тел. 0949464393, 0487431393 e-mail: 7431393@gmail.com